

دکتر مهتاب علی نژاد
جامعه‌شناس

چایتان سرد نشود

زندگی امروزی سرشار از لحظه‌های از دست‌رفته است. کدام یک از شما توانسته است به همان اندازه که درگیر مشغله‌های تأمین معاش و ایجاد تنوع در ابزار زندگی خود است درگیر فراغت و تفریح و لذت بردن از لحظه‌لحظه زندگی باشد؟ چه بسا ساعت‌ها و لحظه‌های کار و گرفتاری‌ها بر ساعت‌ها و لحظه‌های شب‌نشینی‌ها و استراحت کردن‌ها می‌چربد. چنانچه یک زن خانه‌دار باشید آیا زمانی برای فراغت شما تعریف شده است؟ یا توجه به اینکه مطابق تجربه روزانه خود می‌دانید یک زن خانه‌دار ساعت مشخص کار و فراغت از کار ندارد و اگر زن شاغل باشید که دوشغلی بودن شما حتمی است: شغلی اجتماعی برای امرار معاش و تأمین نیمی از هزینه‌های خانواده و شغلی خانگی که همان امر خانه‌داری و همسرداری است. هرچند فرهنگ و جامعه خانه‌داری و همسرداری را شغل در نظر نمی‌گیرد، صرف زمان برای انجام انتظارات اجتماعی و وظایف نقش همسری و مادری کتمان‌ناپذیر است.

➤ زنان مدیران فرهنگی خانواده هستند

واقعیت اجتماعی این است که در هیاهوی رفاه و تمدن و افزایش روزافزون ابزارهای آسایش‌افزا در انجام کارهای منزل و شغل خانه‌داری، عنصر زمان اگرچه به‌طور نسبی اما با سرعت از دست می‌رود. اما آیا این همه دغدغه برای در رفاه ماندن نیازی ضرور برای بقا و افزایش کیفیت زندگی است؟ اینکه به عنوان یک خانم و مدیر داخلی خانه پیشرفت زندگی و کیفیت زندگی را برای خودتان و تمام اعضای خانواده چگونه تعریف می‌کنید همان عنصر مهمی است که به سبک زندگی شما و میزان دغدغه‌مندی و شکل دغدغه‌هایتان فرم و جهت می‌دهد. چه در نگاه سنتی و چه در نگاه مدرن، زن کانون خانواده و شکل‌دهنده و پرورنده

الهام یوسفی
فعال فرهنگی

شهرزاد

سفری به اعماق با «ادبیات بی‌قرار»

نگاهی کوتاه به کتاب «نقشه‌هایی برای گم شدن»

➤ جستارنویسی چیست؟ شاید ساده‌ترین و جالب‌ترین معنایی که برای آن در نظر گرفته‌اند، همین تعریف موجز باشد: «ادبیات بی‌قرار»، درست مانند زمانه ما که بی‌قراری بخش مهمی از آن است. ما هم در افکار و هم در زندگی روزمره‌مان، نوعی بی‌قراری دائم را تجربه می‌کنیم. از این کار به آن کار می‌پریم، از این شاخه به آن شاخه سرگردانیم و افکارمان نیز مدام از این موضوع به آن موضوع جهش دارد. انگار خودمان نوعی جستاریم که باید نوشته شود تا سامان بگیرد. به عبارت دیگر، جستارنویسی فرمی گریز یا برای گفتن رخدادهایی است که در زندگی نویسنده رخ داده، رویدادهایی که تمام شده‌اند اما رد پای آن‌ها در حافظه و احساس او باقی مانده است. از کودکی بگیرد تا اکنون، جستارها کنار هم جورچینی را می‌سازند که شاید تصویری نسبتاً مبهم از زندگی نویسنده بدهد اما در روح و روان خواننده اثری عمیق به جای می‌گذارد. انگار که آن جستارها را خودش نوشته باشد. نوعی خویشاوندی پنهان بین مقولات غریبه! کتابی که این هفته معرفی

مهارت‌هایی نظیر ارتباط مؤثر، کنترل خشم و غیره است، ذهن خود را در زمینه نگاه تازه و کارآمد به زندگی و لحظات آن نیز پرورش دهند؟

➤ تبلیغات مصر و تأثیر معکوس بر دانش و آگاهی زنان

متأسفانه پاسخ این سؤال با نگاهی به سبک زندگی اکثریت زنان، خیر است. زن امروز اگرچه از امکان مؤثر تحصیل تا مقاطع عالی برخوردار است یا به رسانه‌های مختلف که می‌توانند منبع افزایش آگاهی باشند دسترسی دارد، متأسفانه استفاده کارآمدی از دانشی که به دست می‌آورد نمی‌کند. چنان درگیر و دار تبلیغات گسترده عرضه و تقاضای بازارهای ملی و محلی و جهانی خود را محصور می‌یابد که مجالی برای رهایی ایجاد نمی‌کند، رهایی از آن تصویری که از سوی بازارهای تولیدی به عنوان زندگی برتر برای ذهن او ایجاد می‌شود. در واقع زن امروز خوراک ذهنی‌اش را با رسانه‌های گوناگون تأمین می‌کند و در بیشتر موارد، از سوی بازارهایی که به دنبال تقاضا برای عرضه محصولاتشان هستند جهت‌دهی می‌شود. اندیشیدن سطحی و گاهی هیچ‌نپندیشیدن و گاهی نیز سپردن مسیر اندیشه به دست رسانه‌ها و آنچه بازار می‌گوید زن امروز و انسان امروز را از مرحله خودسنجی و خودارزیابی عاقلانه و دانش‌محور برای جهت دادن به زندگی دور می‌کند. اگرچه این شرایط مختص زنان نیست، از آنجا که زنان هم‌چنان و تا همیشه نقش پررنگی در شکل‌بخشی به شخصیت نسل‌ها به‌ویژه در شش سال اول زندگی که بسیار تعیین‌کننده است دارند از زنان انتظار بیشتری می‌رود که اگر قرار است به جامعه بزرگ تقاضاکنندگان برای افزایش عرضه محصولات تجاری و مصرفی بپیوندند با آگاهی درست و واقع‌گرایانه‌تری گام بردارند. تاکنون اندیشیده‌اید که بازارهای مصرفی چه‌طور شما را به تقاضاکنندگانی دائمی تبدیل می‌کنند؟ چگونه خود را محصور در خواست‌ها و نیازهای بی‌پایان

می‌بینید که هر روز باید وسیله تازه‌تری تهیه کنید؟ ساده‌ترین مثال لوازم منزلی است که شاید سالی یک بار هم در خانه شما کاربرد نداشته باشند اما به هر سختی و دشواری، آن‌ها را تهیه می‌کنید تا از قافله مصرف‌گرایی و خوداظهاری روانی جا نمانید. شما به‌طور فرهنگی به چشم‌وهم‌چشمی کردن و سبقت در ایجاد تنوع از طریق پیوسته خرید کردن و انباشتن آشپزخانه از ظروف کاربردی و غیرکاربردی عادت می‌کنید. مثال وسایل آشپزخانه ساده‌ترین و ملموس‌ترین مثالی است که دست کم یک بار در زندگی آن را تجربه کرده‌اید. یک دستگاه قهوه‌ساز فرانسوی که سالی یک بار هم استفاده نمی‌شود چه‌گونه از آشپزخانه شما سر‌درمی‌آورد؟ چه‌قدر توانایی مهمان‌داری در آپارتمان هفتادمتری را دارید یا امکان اقتصادی مهمانی دادن که ۴ دست هجده‌پارچه چینی، کریستال، آرکوپال و غیره را خریداری می‌کنید؟

➤ از دست رفتن لحظه‌ها برای خلق آرامش

زن امروز در هیاهوی ایجاد تنوع‌هایی که چندان الزامی نیست و بیش از آنکه حالش را خوب کند او را با دغدغه تأمین هزینه‌های مصرف‌گرایی روبه‌رو می‌سازد، چایش سرد می‌شود. این یک اصطلاح برای مشغله زیاد داشتن و از دست رفتن لحظه‌های کوچک و ساده برای خلق آرامش در زندگی است. زن امروز به آن اندازه درگیر تأمین لوازم متنوع و پاسخ‌گویی به بازار سرمایه‌داری و مصرف است که فرصت نمی‌کند از آن ابزار استفاده کند. بهترین فتنان‌ها را خریداری می‌کند اما زمانی که درگیر تأمین قسط‌های همان فتنان‌هاست، فرصت نمی‌کند چایش را بنوشد. به این مهم بیندیشید که کیفیت زندگی را به چه قیمتی افزایش خواهید داد و سپس بیندیشید در داستان ناتمام مصرف‌گرا بودن، شما چه نقشی را برعهده گرفته‌اید و این نقش چه پیامدهایی برای شما داشته است.

«دو سر پیکان» و «خانه یک‌طبقه» برخی عناوین این جستارهاست که با هر کدام از آن‌ها با بخشی از خودتان روبه‌رو می‌شوید. خواندن این کتاب را به آن‌هایی که عاشق سفرند اما این روزها نمی‌توانند به سرزمین‌های ناشناخته و شهرهای دور و کوچه‌های غریب سفر کنند پیشنهاد می‌کنیم. این کتاب سفری است همراه نویسنده به آبی بیکران.

نقشه‌هایی برای گم شدن

• نویسنده: ریکا سولنیت

ایراندخت

یادی از حکومت زنان در نوروژ

➤ بخش عمده‌ای از تاریخ، فرهنگ و باورهای عامیانه از طریق شفاهیات و سینه‌به‌سینه منتقل شده‌اند. در واقع، بررسی این روایت‌ها موجب می‌شود کارکردهای فرهنگی هریک از اقوام و گروه‌ها مورد بررسی قرار گیرند. در قدیم، زنان در ایام نوروژ به تفریحات و سرگرمی‌هایی می‌پرداختند که بخشی از آن بین مردم خراسان رواج داشته که به مرور زمان از بین رفته یا رو به فراموشی است هرچند در سال‌های گذشته برخی پژوهشگران با جمع‌آوری فرهنگ و فولکلور شفاهی تلاش کرده‌اند به ثبت آن بی‌تفاوت نباشند و در واقع میراث شفاهی گذشتگان را تدوین کرده‌اند. از جمله می‌توان به سید علی میرنیا اشاره کرد که تحقیقات مفصلی درباره ایلات و عشایر خراسان و فرهنگ این خطه داشته و به مراسم زنان بیمرغ خراسان، حکومت زنان در بیمرغ گناباد را شرح داده و دکتر باستانی پاریزی در کتاب «خاتون هفت قلعه» به این رسم دیرین و نقش زنان پرداخته است. به نظر می‌رسد محلی‌نگاران تاریخ خراسان به حضور زنان در مراسم‌های فرهنگی بی‌تفاوت نبوده‌اند و همواره بخشی از نیازهای بی‌پایان می‌بینید که هر روز باید وسیله تازه‌تری تهیه کنید؟

➤ پیش‌تر انتخاب شده است همه بعدازظهرهای ۱۳ روز نوروژ جمع می‌شوند و به دست‌افشانی و دختران و زنان جوان در محل محصور می‌شوند. در گذشته، آیین‌های مخصوص زنان در مناطق مختلف خراسان برگزار می‌شد که مردان حق حضور در آن را نداشتند و چنانچه کسی مرتکب خطا می‌شد، زنان وی را تنبیه می‌کردند. حکومت زنان در نوروژ از دیگر آیین‌هایی است که در بیمرغ گناباد انجام می‌دهد. بنا به نوشته‌ای، در روز نهم تا سیزدهم فروردین، حکومت و اختیارات به دست زنان می‌افتاد، هیچ مردی حق نداشت از خانه خارج شود و اگر خارج می‌شد، زنان او را تنبیه می‌کردند. زن‌ها وسایل و مایحتاج را تهیه و زندگی را اداره می‌کردند و بیشتر روز را در خارج از خانه می‌گذرانند. بنابراین در بیمرغ جایی به نام نوروژگاه وجود داشته است که زنان و دختران در روزهای نخست سال به آنجا می‌رفتند و به دست‌افشانی و شادمانی می‌پرداختند. از رسم‌های جالب این بوده است که هیچ مردی در این روزها حق نزدیک شدن به نوروژگاه را نداشته است. گاهی بعضی غریبه‌ها هوس تماشای نوروژگاه به سرشان می‌زد. دختران گرد او حلقه می‌زدند و او را وادار به دست‌افشانی می‌کردند یا وادار به خواندن، در صورتی که خلاف خواسته‌های آن‌ها انجام می‌داد تنکش می‌زدند تا دوباره هوس نوروژگاه به سرش نزنند. بنابراین در ایام نوروژ زنان روستا حاکم آبادی می‌شوند و هیچ مردی حق ندارد از خانه خارج شود و اگر خارج شود، زنان او را تنبیه می‌کنند.

(۴)

شهربانو

شروط و نحوه بازنشستگی بانوان

بر اساس قوانین سازمان تأمین اجتماعی سن بازنشستگی زنان ۵۵ سال است مشروط بر اینکه متقاضی بازنشستگی دست‌کم ۲۰ سال سابقه پرداخت حق بیمه داشته باشد. اگر مستمری وی از حداقل حقوق مصوب کمتر شود همان حداقل حقوق به او پرداخت خواهد شد. همچنین اگر زنی ۱۰ سال سابقه و ۵۵ سال سن داشته باشد می‌تواند بازنشسته شود. این در حالی است که اگر متقاضی کمتر از ۱۰ سال سابقه داشته باشد با پرداخت یکجای حق بیمه سنوات کسری (تا ۱۰ سال) می‌تواند بازنشسته شود.

ضمیمه روزنامه شهرآرا
صاحب‌امتیاز
شهرداری مشهد
مدیرمسئول و سردبیر:
سید هادی فیاضی
مسئول ضمیمه
حمیده وحیدی

